

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 317/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen biokaasulaitosten lisääntyneestä sääntelystä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Timo Mehtälä / keskusta näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 317/2025 vp:

Katsooko hallitus, että energiaviraston toiminta ja tulkinta alan sääntelystä on talousvaliokunnan mietinnön mukainen, mitä ministeri aikoo tehdä, että todentamিস্বলি olisi lain sanamuodon mukaan "säännöllinen", eli yleisen laintulkinnan mukaan 1-5 vuoden välein toteutuva, miten hallitus aikoo todella keventää sääntelyä ja hallinnollisia kustannuksia maatilojen biokaasulaitosten osalta, mitä ministeri aikoo tehdä, että Energiavirasto toimisi valtiokunnan tahtotilan mukaan ja vapauttaisi maatilojen pienet biokaasulaitokset kestäväyyden todentamisesta, koska kestävyysdirektiivi RED II ei todentamista edellytä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Energiavirasto on itsenäinen viranomainen, jonka tehtävät on määritelty Euroopan unionin ja kansallisessa lainsäädännössä. Toimintaa ohjaavat käytännössä myös hallituksen esitysten esityöt. Ministeriöllä on rajallinen mahdollisuus vaikuttaa sen menettelyihin. Laissa eräiden polttoaineiden kestävyyydestä (L 393/2013, jäljempänä kestävyyslaki) säädetään biopolttoaineiden ja biomassapolttoaineiden kestävyyydestä ja se perustuu pitkälti niin sanottuun uusiutuvan energian direktiiviin ((EU) 2018/2011). Direktiivi jättää menettelyihin jonkin verran kansallista liikkumavaraa. Niin lainsäädännössä kuin Energiaviraston menettelyissä on tätä harkintavaltaa käytetty ja tavoitteena on ollut pitää hallinnollinen rasitus kohtuullisena, kuitenkin varmistuen siitä, että direktiiviä noudatetaan.

Menettelyt riippuvat laitoksen koosta sekä siitä, tuotetaanko biokaasu liikennekäyttöön vai onko kyse sähköä ja lämpöä tai jäähdytystä tuottavista laitoksista. Biokaasulaitoksiin, jotka tuottavat liikennepolttoaineita sovelletaan direktiivin mukaisesti kestävyyskriteerisääntöjä ja sen mukaisia menettelyitä kokoluokasta riippumatta. Niin sanottujen biomassapolttoaineiden osalta eli tapauksissa, joissa biokaasusta tuotetaan sähköä, lämpöä tai jäähdytystä, kestävyyskriteerit tulevat sovellettavaksi direktiivin mukaan yli 2 MW:n laitoksille. Tämän rajan alle jäävillä laitoksilla kestävyyskriteerit tulevat puolestaan sovellettaviksi verolainsäädännön perusteella.

Sähköverolain muutoslailla (958/2022) lämmitys- ja työkonebiokaasulle säädettiin valmistevero. Kestävyysskriteerit täyttävän biokaasun hiilidioksidivero on puolitettu (R-veroluokka) ja jätteistä, tähteistä, lignoselluloosasta ja syötäväksi kelpaamattomasta selluloosasta valmistettu biokaasu on vapautettu kokonaan hiilidioksidiverosta (T-veroluokka). Valtaosa biokaasusta on hiilidioksidiverotonta. Sähköverolaki edellyttää biokaasun kestävyysosoittamista sekä energiasisältöveron että hiilidioksidiveron alennuksen saamiseksi.

Verovelvolliset, joiden laitosten kokonaislämpöteho ylittää 2 MW ovat voineet osoittaa lämmitysbiokaasun kestävyysosoittamisen, sillä ne täyttävät kestävyyslain toiminnanharjoittajan määritelmän kestävyyslain 2 a §:n nojalla. Jos verovelvollisen biokaasun tuotanto on pienimuotoista, alle 1 GWh vuodessa, se on verotonta, eikä tällaisen pientuotannon tapauksessa edellytetä kestävyysosoittamista. Muutos kestävyyskriteerien soveltamisessa koski siten sellaisia laitoksia, joiden biokaasun tuotanto on yli 1 GWh vuodessa, mutta joiden laitosten kokonaislämpöteho on alle 2 MW. Jos verovelvollinen ei osoita Energiaviraston hyväksymän kestävyysjärjestelmän avulla biokaasun kestävyysosoittamista, verotetaan biokaasu lämmityskäytössä korkeimmalla biokaasun verotasolla, joka vastaa fossiilisen maakaasun verotasoa.

Kirjallisessa kysymyksessä mainittu talousvaliokunnan mietintö liittyy esitykseen, jossa kestävyysosoittaminen mahdollistettiin edellä mainituilla laitoksilla eli alle 2 MW biokaasulaitoksilla, jotka tuottavat sähköä ja lämpöä tai jäähdytystä. Näiden osalta menettelyt ovat jo kevyemmät. Energiavirastolla on kolmen eri tason menettelyitä valvontaan ja todentamiseen liittyen. Nämä ovat normaali menettely, kevennetty menettely ja rajoitettuja kestävyysjärjestelmiä koskeva menettely. Rajoitettuja kestävyysjärjestelmiä koskevaa menettelyä sovelletaan vain tuotettaessa jätteistä, tähteistä, syötäväksi kelpaamattomasta selluloosasta tai lignoselluloosasta kaasumaisia biomassapolttoaineita, joita käytetään sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 MW. Lähtökohtana tällaisten laitosten todentamisessa on nimenomaan kerran viidessä vuodessa tehtävä todentajan lausunto ja vastaavasti kerran viidessä vuodessa tehtävä laitospöytäkirja, josta todentaja voi harkintansa mukaan hakea vapautusta Energiavirastolta.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ottaen huomioon direktiivin velvoitteet, verolainsäädännön vaatimukset sekä näihin liittyvä kansallinen harkintavalta, Energiaviraston menettelyt ovat oikeasuhteiset ja noudattavat talousvaliokunnan mietinnön tahtotilaa. Lisäksi on huomioitava, että pieni kokoluokka ei suoraan tarkoita vähäisempää työmäärää viranomaiselle.

Hallituksella on useita lupakäytäntöjä sujuvoittavia hankkeita. Näistä tärkein on niin sanottu yhden luukun lainsäädäntöhanke, jonka toimeenpanossa ollaan jo pitkällä. Näiden hankkeiden keskeisenä tavoitteena on nimenomaan sujuvoittaa ja osin myös keventää sääntelyä.

Asiaan liittyy myös EU:n yhteinen maatalouspolitiikka. Suomen ehdottamat muutokset CAP-suunnitelmaan on juuri hyväksytty EU:n komissiossa. Maatalousbiokaasun tuotannossa keskeistä

on, että jatkossa maatila voi saada tukea biokaasulaitosinvestointiin myös niissä tapauksissa, joissa osa tuotetusta energiasta myydään tilalta ulos käytettäväksi muuhun kuin maatalouden tuotantotoimintaan.

Helsingissä 24.10.2025

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

VN/30392/2025-YM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: